

Bankensector moet consolideren

Auteur(s):

Monitor

Deze rubriek wordt periodiek verzorgd door het ministerie van Financiën. R.C.G.Haffner@minfin.nl

Verschenen in:

ESB, 88e jaargang, nr. 4397, pagina 139, 21 maart 2003

Rubriek:

EU-monitor

Trefwoord(en):

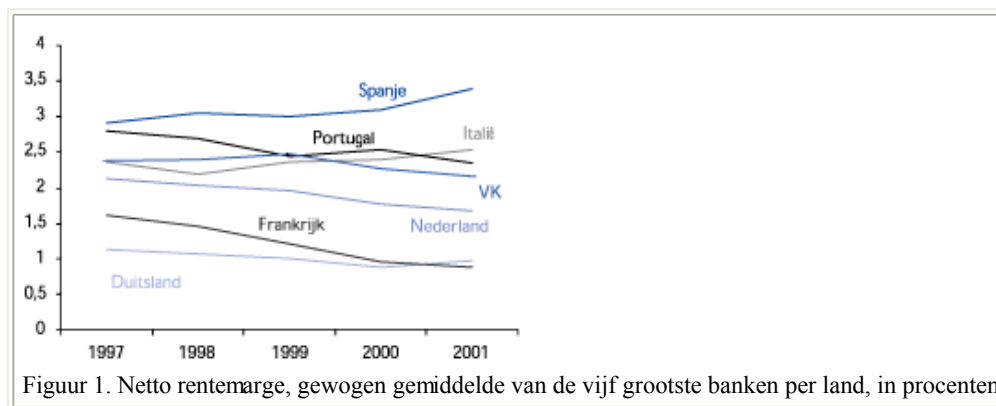
bankw ezen

De winstgevendheid van de Europese bankensector loopt terug, waardoor de kosten-batenverhouding zorgwekkend wordt. Een consolidatieslag lijkt noodzakelijk.

In Europa hebben de economische groeivertraging en de beurskoersdalingen zwaktes in het financiële systeem blootgelegd. Deze komen onder andere tot uitdrukking in afgenomen winsten en een ongunstige kostenstructuur van banken. Onderstaand bezien we voor een aantal landen de positie van de vijf grootste banken.

Winstbronnen drogen op...

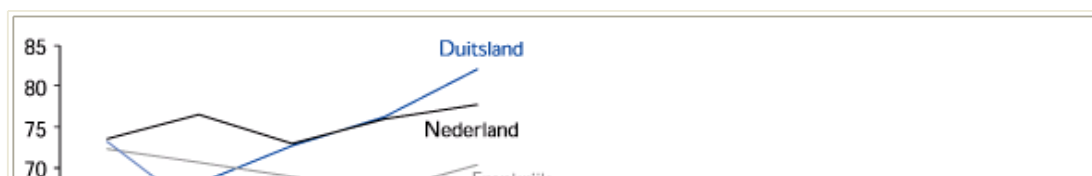
In de afgelopen jaren hebben veel van de grotere Europese banken geïnvesteerd in activiteiten waarbij de beloning gebaseerd is op vergoedingen (begeleiding van emissies, vermogensbeheer en investment banking). Door de malaise op de beurs is deze winstbron echter voor een belangrijk deel opgedroogd en zijn banken weer in sterkere mate afhankelijk geworden van het traditionele kredietbedrijf. [figuur 1](#) laat echter zien dat de netto rentemarge die de banken behalen op kredieten in de meeste landen is gedaald. Opvallend is het lage niveau van de Duitse en de Franse rentemarge in vergelijking met de andere landen. In Frankrijk is deze sinds 1997 bovendien ook nog relatief sterk gedaald tot onder de één procent. In Nederland ligt de rentemarge iets onder het eu-gemiddelde. Verder valt op dat ondanks de vervlaking van de yieldcurve die is opgetreden (sterke daling lange rente; minder sterke daling korte rente), de banken in Spanje en Italië hun marge hebben weten te verhogen. De winsten komen verder onder druk te staan omdat banken voorzieningen hebben getroffen voor twijfelachtige en niet-presterende leningen. Deze voorzieningen hebben in de Europese bankensector als geheel een niveau van 35 tot 47 procent van de winsten bereikt in 2001¹.

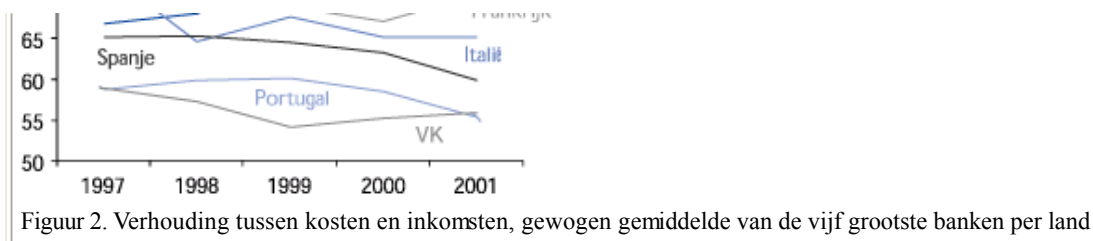

Figuur 1. Netto rentemarge, gewogen gemiddelde van de vijf grootste banken per land, in procenten

...dus kosten wegen zwaarder

De daling van de inkomsten van de banken heeft mede tot gevolg dat de kosten in relatie tot de inkomsten zijn gestegen. [figuur 2](#) laat zien dat met name in Duitsland, Nederland en Frankrijk de kosten relatief hoog zijn ten opzichte van de inkomsten. Zorgwekkend is dat in 2001 in meer dan de helft van de onderzochte landen de kosten-inkomstenverhouding boven de zestig procent ligt (een niveau lager dan zestig procent wordt doorgaans als efficiënt beschouwd). Opvallend is de sterke stijging van deze verhouding die in Duitsland heeft plaatsgevonden. Overigens betreft het hier een momentopname; sommige banken hebben in 2000 en 2001 kostenbesparende maatregelen genomen die nu hun vruchten beginnen af te werpen.

Figuur 2. Verhouding tussen kosten en inkomsten, gewogen gemiddelde van de vijf grootste banken per land

Consolidatie noodzakelijk

Om de winstgevendheid te verhogen en de kosten te verlagen lijkt een consolidatie van de Europese bankensector noodzakelijk. Het IMF meent zelfs dat mogelijk éénvijfde van het bankkapitaal uit de markt moet worden gehaald om de winstgevendheid naar het niveau van eind jaren negentig terug te brengen². Dit is van groot belang met het oog op een efficiënte en goed functionerende Europese bankensector. Ook vanuit het oogpunt van de financiële stabiliteit is dit wenselijk. Vooral nog is de solvabiliteit van (de grotere) Europese banken op peil gebleven, omdat banken nog voldoende winst hebben kunnen maken om de buffers te kunnen aanvullen. De kwetsbaarheid van banken voor nieuwe negatieve schokken is door de lage winstgevendheid echter wel toegenomen.

¹ ECB, EU Banking sector stability, februari 2003, www.ecb.int

² IMF, Global financial stability report, december 2002, blz. 22 (www.imf.org).